

Ὁ ἰατρός κ. Perrier μεγάλως ἠπόρησε, λέγει ὁ Chenu, ὅτε διατρέχων τὸ πεδῖον τῆς μάχης τῆς Ἄλμας τὴν μεθεπομένην τῆς μάχης, εἶδε τῆδε κάκεισε μέγαν ἀριθμὸν πτωμάτων ῥωσικῶν, ἅτινα διετῆρουν ἔκφρασιν προσώπου καὶ θέσεως παρουσιαζούσας εἰσέτι τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς. Τινὲς ἐφαίνοντο ὡσεὶ βρασιζόμενοι ὑπὸ ὀδύνης καὶ ἀπελπισίας, ἀλλ' οἱ πλείστοι εἶχον ὄψιν εἰρηνικὴν καὶ ἔκφρασιν εὐσεβοῦς καρτερίας, ἄλλοι ἐφαίνοντο ἔχοντες λέξεις ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ μειδιῶντες πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐν ἐνθουσιᾷ μακαριότητι. Εἰς τούτων μάλιστα ἐπέσυρς τὴν προσοχὴν τοῦ ἔκκετο ὀλίγον ἐπὶ τῆς πλειυρῆς κεκλιμένως, εἶχε δὲ τὰ γόνατα κεκαμμένα, τὰς χεῖρας ὑψωμένας καὶ συνηνομένας, τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω ἐξριμένην ὡσεὶ ἐψιθύριζε προσευχὴν.

Ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων τοῦ ἀρχιάτρου κ. Baudin ἐξάγεται ὡσαύτως, ὅτι μετὰ τὴν ἐν Ἰνκερμάν μάχην πολλὰ πρόσωπα ἐφαίνοντο οἰνοὶ μειδιῶντα, ἄλλα ἦσαν ἀπειλητικά. Πτώματά τινα εἶχον θέσεις νεκροπρεπεῖς ὡσεὶ φίλοι χεῖρες εἶχον διαθέσει αὐτὰ πρὸς ἐνταφιασμὸν ἄλλα ἔχοντα τὸ γόνυ ἐπὶ τῆς γῆς ἔσφιγγον σπασμοδικῶς τὸ ὄπλον τῶν καὶ ἔδακνον τὸ φυτόγιον. Πολλῶν δὲ βραχίων ἦτο ὑψωμένος εἴτε διότι προσεπάθησαν νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐπιφερομένης πληγῆς, εἴτε διότι ἐξέφερον ἐκπνεόντες τελευταίαν προσευχὴν. Τὰ πρόσωπα ἦσαν πάντα ὠχρὰ, ὁ δὲ ἄνεμος πνέων σφοδρὸς ἐφαίνετο οἰνοὶ ζωογονῶν τὰ πτώματα ταῦτα· θὰ ἔλεγε τις, ὅτι αἱ μακρὰ αὐταὶ σειραὶ τῶν τσηνεῶτων ἤθελον μετ' ὀλίγον ἐγερεθῆ ὅπως ἀρχίσοντο ἐκ νέου τὴν πάλιν.

Μεταξὺ τῶν ἐπὶ τῆς ἀριστερῆς ὄχτης τοῦ Τικίνου διεσπαρμένων πτωμάτων ἐν Μαγέντα, παρετηρήθησαν ἀξιωματικοὶ αὐστριακοὶ, ὧν τινες εἶχον φυσιογνωμίαν εὐγενῆ, ἦσαν δ' ἐπιμελῶς ἐνδεδυμένοι καὶ εἰς ἄκρον καθαροί. Αἱ περικαλλεῖς αὐταὶ ξανθαὶ κεφαλαί, πολὺ διαφέρουσαι ὡς πρὸς τὸ κανονικὸν τῶν χαρακτήρων τῶν πλείστων κεφαλῶν τῶν στρατιωτῶν τῶν, ἐξέφραζον καρτερικὴν εὐτολίμειαν. Ἄλλ' ἐξ ὧν τῶν θεαμάτων τὸ μᾶλλον ἐκπληκτικὸν ἦτο ἐν Μαγέντα ἢ κατὰ τὴν ἐσπέραν θέα τῶν συσσωρευθέντων πτωμάτων παρὰ τὰς μακρὰς καὶ βραχεῖας τάφρους τὰς δρυσομένας πρὸς ταφὴν αὐτῶν. Τὸ ἄναιμον πρόσωπον τῶν ἀνδρῶν τούτων ἦτο ὠχρὸν βεβραχίως ἀλλ' οὐχὶ πελιδνόν. Οἱ Γάλλοι στρατιῶται τοιαύτην εἶχον γενναϊότητος ἔκφρασιν ἐπὶ τῶν ἀρβενωπῶν προσώπων τῶν, τοσαύτην, οὕτως εἰπεῖν, ζῶν ἐν τῷ θανάτῳ, ὡς ὀλίγου δεῖν ν' ἀναφωνήσῃ τις πρὸς τοὺς δρύσσοντας τοὺς λάκκους συστρατιώτας τῶν « Ὅχι ἀκόμη, περιμένετε, περιμένετε! »

Ὁ ἰδὼν τὰ πένθημα μὲν ἀλλὰ συγκινητικὰ ταῦτα θεάματα, προστίθησιν ὁ κ. Chenu, βλέπει ὀποῖα ἐλλείψεις, ὀποῖα σφάλματα κηλιδοῦσι τὰς πλείστας εἰκόνας τῶν τὰς μάχας γραφόντων, οἵτινες τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἄρτι τραυματισθέντας

παριστῶσιν ἐνίοτε πελιδνοὺς καὶ πρασινωποὺς, ἵνα μὴ εἴπωμεν σεσηπότας, ἢ εἰς κατάστασιν σωματικῆς καταπτώσεως μαρτυροῦσαν κατάπτωσιν ἠθικὴν καὶ ἀπελπισίαν, ἐνῶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡρωικὴ ἀνδρεία ἐπιβρόσασα αὐτοὺς μέχρι τελευταίας πνοῆς, ἐξήλειψεν ἐκ τῆς φυσιογνωμίας τῶν πάντων σωματικῆς ἀλγηδόνος.

Τὰ ἐνδιαφέροντα ταῦτα γεγονότα παρέχουσι νέαν σπουδαιότητα εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Brown-Sequard. Ἡ μελέτη τῆς ἐκφράσεως καὶ τῆς θέσεως τῶν νεκρῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης εἶναι ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις γόνιμος. Ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ ἂν ὁ θάνατος ὑπῆρξεν ἀκαριαῖος ἢ ὄχι, ὑπὸ ψυχολογικὴν ἐπιτρέψει πολλάκις ν' ἀναγνωρίσωμεν τὰς τελευταίας τοῦ θύματος σκέψεις, ὑπὸ καλλιτεχνικὴν παρέχει οὐχ ἥττον πολυτίμους παρατηρήσεις. Ἡ ἔκφρασις καὶ ἡ θέσις, ἣν παρουσιάζουσιν οἱ ὑπὸ κεραυνοῦ πληγέντες νεκροὶ, προστίθενται εἰς τὰς ἐνδείξεις ταύτας καὶ συμπληροῦσιν αὐτάς, καθότι εἰς τὴν τοιαύτην περίπτωσιν ὁ ἄνθρωπος μεταβαίνει ὡσαύτως ἀπὸ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον ἄνευ οὐδεμιᾶς προαισθήσεως, ἄνευ ἀγωνίας καὶ ἀμέσως, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν συνειδῶς, ὅτι ἤγγικεν ἡ μοιραία ὥρα.

[«La France Médicale»].

ΕΛΜΑ Σ. ΣΥΓΓΡΟΝ.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ].

Συνέχεια ἰδὲ σελ. 133.

Οὕτως ἐσκέπτετο ὁ μαρκήσιος, τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι εὐρίσκετο εἰς τὰ στενά καὶ καθήμενος ἐπὶ τῆς μαλακῆς καὶ ἀναπαυτικῆς ἔδρας τοῦ ἔπασχε περισσότερον παρ' ἐν εὐρίσκετο περιπελεγμένος ἐντὸς ἀκανθιδῶν βάτων· διότι ἐφοβεῖτο τὴν κυρίαν Βαμπέρ τόσο, ὅσον καὶ τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἡ ἰδέα μόνη ὅτι ἔμελλε νὰ διεγείρῃ τὴν ὀργὴν τῆς καθ' ἑαυτοῦ ἔκαμνε αὐτὸν νὰ τρέμῃ. Ἐν τούτοις ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλους ν' ἀνακαλέσῃ ὄλον τὸ θάρρος του καὶ ν' ἀρχίσῃ τὴν μάχην δι' ἀκροβολισμῶν.

— Ἦξεύρετε, κυρία βαρωνίς, ἀνεφώνησεν αἰφνης, ὡς ἄνθρωπος μὴ συνειθισμένος εἰς τοιαύτας περιστροφάς, ἤξεύρετε ὅτι ὁ Βερνάρδος εἶναι νεανίας πολὺ καθὼς πρέπει. Μοὶ ἀρέσκει ὁ χαρακτήρ του· εἶναι μὲν ὀλίγον τι ὀξύθυμος, ἀλλ' εἶναι τίμιος καὶ εὐλικρινής. Δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ αὐτὸν εὐηδῆ, εἶναι ἀληθὲς, ἀλλ' ἡ ἀρρενωπὸς φυσιογνωμία του ἔχει τι ἐπιβλητικόν. Τί ὄφθαλμοί! τί μέτωπον! Ἡ βίς του ὁμοιάζει πρὸς τὰς βίνας τῆς βασιλικῆς γενεᾶς καὶ μοι φαίνεται παράδοξον πόθεν ἔλαβε τὴν ὁμοιότητα ταύτην. Ἐπειτα δὲν παρετηρήσατε τί ὠραία χεῖλη κρύπτονται ὑπὸ τὸν μέλανα μύστακά του. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ! τὸ στόμα αὐτοῦ εἶναι στόμα μαρκησίου· ἔχει πρὸς τούτοις εὐφυῆν καὶ τρόπους εὐγενεῖς· καὶ εἶναι μὲν εἰσέτι ὀλίγον τι ἀπότομος, ἀλλὰ

μετεβλήθη πολύ αφότου συναναστρέφεται με ἡμᾶς· διότι οὕτω καθαρίζεται ὁ χροσὸς ἐντὸς τοῦ χρονωτηρίου. Ἐκτὸς τούτου, δὲν δύναται τις νὰ τὸ ἀρνηθῆ, εἶναι ἥρωας, εἶναι ἐξ εἰσίων, οὓς ὁ αὐτοκράτωρ ἀνεδείκνυε δοῦκας, πρίγκιπας καὶ στρατηγούς. Νομίζω ὅτι βλέπω αὐτὸν εἰσέτι ἐπὶ τοῦ Ῥολάνδου. Ποῖον θάρρος! ποῖα τόλμη! Ἄκουσατε, βαρωνίς, δὲν τὸ κρύπτω· δὲν μοι φαίνεται διόλου ὅτι καταβιβάζομαι ὁσάκις θλίβω τὴν χεῖρά του ἐντὸς τῆς ἐμῆς.

— Περὶ τίνος ὁμιλεῖτε, μαρκήσιε; ἠρώτησε νωχελῶς ἡ κυρία Βωμπέρ χωρὶς νὰ διακόψῃ τὰς σκέψεις της.

— Περὶ τοῦ νεαροῦ μας φίλου, ἀπάντησεν ὁ μαρκήσιος εὐγενῶς, περὶ τοῦ νεαροῦ ἰλάρχου.

— Καὶ ἐλέγετε . . .

— Ἐλεγον, ὅτι ἡ φύσις ἔχει ἐνίοτε παραδόξους ἰδιοτροπίας· διότι ὁ νεανίας οὗτος ἔπρεπε νὰ γεννηθῆ εὐπατρίδης.

— Τίς! ὁ μικρὸς Βερνάρδος;

— Βίπέτε καλλίτερον ὁ μέγας Βερνάρδος! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος, βυθίζων ἀποφασιστικῶς τὰς χεῖρας ἐντὸς τῶν θυλακίων τῆς ἀναξυρίδος του.

— Δὲν ἤξεύρετε τί λέγετε, ἐχάσατε τὸν νοῦν σας, μαρκήσιε, ὑπέλαβεν ἀποτόμως ἡ κυρία Βωμπέρ ἐπαναλαμβάνουσα τὸ σοβαρὸν αὐτῆς ἦθος.

Ἐνθαρρυνθεὶς ὑπὸ τῆς τοιαύτης ἐπιτυχίας, ὡς φρόνιμος πολεμιστῆς, ὅστις ἀφοῦ ῥίψει τὴν πρῶτην αὐτοῦ βολὴν ἀποσύρεται ἵνα ἐν ἀσφαλείᾳ πληρώσῃ καὶ πάλιν τὸ ὄπλον του, ὁ μαρκήσιος ἐσιώπησεν. Ἐπῆλθε λοιπὸν τότε μακρὰ σιγή.

— Κυρία βαρωνίς, ἀνεφώνησεν αἰφνης ὁ κύριος Λασεγλιέρ, δὲν νομίζετε ὅτι ἐφέρθη ἀγνωμόνως πρὸς τὸν ἀγαθὸν κύριον Σταμπλῆ; Ὅφειλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ συνειδήσις μου δὲν εἶναι ἐντελῶς ἡσυχᾶς· διότι φαίνεται ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος οὐδὲν ὄφειλε νὰ μοι ἀποδώσῃ, ἀλλ' ὅτι μοι ἐχάρισε τὰ πάντα δρῶνόμενος ὑπὸ ἀξιοθαυμάστου γενναιοῦθωρίας· ἐὰν ἔχη οὕτως, ἤξεύρετε ὅτι τοῦτο εἶναι παράδειγμα ἀφοσιώσεως ἄξιον ν' ἀναγραφῆ εἰς τὰ χρονικά τῆς ἱστορίας, καὶ ὅτι καὶ ἡ θυγάτηρ μου καὶ ἐγὼ ὀφείλομεν ν' ἀνεγείρωμεν βωμοὺς εἰς τὴν μνήμην του;

Ἄλλ' ἡ κυρία Βωμπέρ εὐρίσκειτο ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἐγωῖσμού της, ὥστε οὐδ' ἠθέλησε κἄν νὰ σκεφθῆ ποῦ ἐξήτει νὰ καταλήξῃ ὁ μαρκήσιος· ὕψωσε λοιπὸν μόνον τοὺς ὤμους καὶ δὲν ἀπῆντησεν· ὅθεν ὁ κύριος Λασεγλιέρ ἤρχισε ν' ἀπελπίζηται, ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς αἰφνης τὸ μάθημα τοῦ κυρίου Δετουρνέλ, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς παρακειμένην τράπεζαν, ἔλαβε μίαν ἐκ τῶν ἐφημερίδων καὶ προσεποιήθη ὅτι διατρέχει αὐτήν.

— Κυρία βαρωνίς, ἠρώτησεν ἐπὶ τέλους, ἠκολουθήσατε ἐσχάτως τὰς ἐφημερίδας;

— Καὶ διατί; ὑπέλαβεν ἡ κυρία Βωμπέρ μετ' ἀνυπομονησίας· εἰς τί μὲ ἐνδιαφέρουσιν αἱ ἀνοησίαι αὐται;

Μὰ τὴν σπάθην τῶν προγόνων μου! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος ἀφίμων νὰ πέσῃ κατὰ γῆς ἡ ἐφημερίς, εἶναι ἀνοησία, τὸ παραδέχομαι, ἀνοησίαι ὅσον θέλετε, ἀλλά, μὰ τὸν Θεόν! ἡ ἐγὼ ἐτρελλάνθη, ἡ αἱ ἀνοησίαι αὐται μᾶς ἐνδιαφέρουσι περισσότερο παρ' ὅ,τι νομίζετε.

— Ἄς ἀκούσωμεν, μαρκήσιε, τί τρέχει; ἠρώτησεν ἡ κυρία Βωμπέρ στενωχωρημένη· ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης χαίρει ἄκραν υγείαν, οἱ βασιλόπαιδες ἐξέρχονται εἰς κυνηγέσια, χοροὶ δίδονται εἰς τὴν αὐλήν, ὁ λαὸς εἶναι εὐτυχῆς, οἱ παραχοποιοὶ τρώγουσι καὶ πίνουσι· διατί λοιπὸν ν' ἀνησυχοῦμεν.

— Τὰ αὐτὰ ἐλέγομεν καὶ πρὸ τριακονταετίας, εἶπεν ὁ μαρκήσιος ἀνοίγων τὴν ταμβακοθήκην του, οἱ παραχοποιοὶ ἔτρωγον καὶ ἔπινον, οἱ βασιλόπαιδες ἐκυνήγουν, χοροὶ ἐδίδοντο εἰς τὴν αὐλήν, ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης ἐχαίρειν ἄκραν υγείαν, ἐν τούτοις ἡμέραν τινὰ ἠκούσθη αἰφνης ὑπόκωφος τριγμός· ὁ γηραιὸς ἄνθρωπος τῆς Γαλλίας ἐρράγισε καὶ καταπίπτων εἰς ἐρείπια κατεπλάκωσε καὶ ἡμᾶς ζῶντας καὶ θεινῶτας ὑπὸ τὸ βάρος αὐτοῦ. Μὲ ἐρωτᾶτε λοιπὸν τί τρέχει; Ὅ,τι καὶ τότε, εὐρισκόμεθα ἐπὶ ἡφαιστείου.

— Εἴσθε τρελλός, μαρκήσιε, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἥτις ἐντελῶς ἀφιερωμένη εἰς τὰς σκέψεις της δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνοήσῃ ὁποῖα ἀνάγκη ὑπῆρχε νὰ γείνη πολιτικὴ συζήτησις κατὰ τὴν προεχωρημένην ἐκείνην ὥραν, τὴν μεταξὺ ἐνδεκάτης καμесоικτίου· διὰ τοῦτο δὲν ἔλαβε τὸν κόπον οὔτε νὰ ὑποστηρίξῃ οὔτε ν' ἀντιτείνῃ εἰς τὰς ἰδέας τοῦ γηραιοῦ εὐπατρίδου.

— Σᾶς ἐπαναλαμβάνω, κυρία βαρωνίς, ὅτι εὐρισκόμεθα ἐπὶ ἡφαιστείου, ὅτι ἡ ἐπανάστασις δὲν καθησύχασεν, ἀλλ' εἶναι πυρὰ ἠμίσβεστος καίρουσα ὑπὸ τὴν στάκτην αὐτῆς. Θὰ ἴδῃτε, θ' ἀνάψῃ πάλιν ἐντὸς ὀλίγου καὶ θὰ κατακαύσῃ τὰ ἐρείπια τῆς μοναρχίας· διότι ὑπάρχει ἄντρον τι, ἐν ᾧ συνερχόμενοι οἱ οὐτιδανοὶ ἄνθρωποι, οἱ καλούμενοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, ἐτοιμάζουσι τὴν ὑπόνομον τὴν μέλλουσαν ν' ἀνατινάξῃ τὸν θρόνον. Οἱ φιλελεύθεροι θ' ἀποτελειώσωσι τὸ ἔργον τοῦ 1793 εἰς ἡμᾶς δὲ ἀπολείπεται ἡ νὰ ταφῶμεν διαπαντός ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς βασιλείας ἢ νὰ ζήσωμεν ἀσπαζόμενοι τὰς ἰδέας τῶν ἐπαπειλούντων ἡμᾶς.

— Αἱ! μαρκήσιε, εἶπεν ἡ βαρωνίς, καλὴ εἶναι ἡ σκέψις αὕτη, ἀλλ' ἐνῶ ἀνησυχεῖτε περὶ φανταστικῶν πυρκαϊῶν, δὲν βλέπετε ὅτι ὁ οἶκός σας καίεται;

— Κυρία βαρωνίς, ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος, δὲν εἶμαι ἐγωῖστικῆς καὶ δύναμαι νὰ καυχηθῶ, ὅτι οὐδέποτε μ' ἐπηρέασε τὸ ἀτομικὸν συμφέρον. Ἄν λοιπὸν ὁ οἶκός μου καίηται ἢ ὄχι, τοῦτο εἶναι ἄσχετον· διότι δὲν πρόκειται νῦν περὶ ἐμοῦ μόνον, ἀλλὰ περὶ τοῦ μέλλοντος ὄλων ἡμῶν. Τί μέλει τοὺς ἄλλους ἐὰν ἡ γενεὰ τῶν Λασεγλιέρ βυθισθῇ εἰς τὴν λήθην καὶ ἐκλείψῃ; ἀφανῶς· μέλει ὅμως

βεβαίως πολλούς, ἐὰν ἡ ἀριστοκρατία τῆς Γαλλίας καταστραφῇ.

— Εἶμαι περίεργος νὰ μάθω τίνι τρόπῳ θέλετε ἐμποδίσαι τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Γαλλίας ἀπὸ τοῦ νὰ καταστραφῇ. ὑπέλαβεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἥτις πολὺ ἀπέχουσα τοῦ νὰ ὑποθέσῃ τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ἔτεινεν ὁ μαρκήσιος, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὸ μειδιάμα τῆς βλέπουσα τὸ ἐπιπόλαιον ἐκεῖνο πνεῦμα ἐπιλαμβανόμενον εὐτραπέλως τοιούτου σοβαροῦ ζητήματος.

— Τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαιότατον καὶ ἐὰν ἠδυνήθη ν' ἀνακινήσω αὐτό, δὲν εἶμαι ὅμως εἰς κατάστασιν καὶ νὰ τὸ λύσω, ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Λασεγιέρ, ὅστις βεβαιωθείς πλέον ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπροχώρησε μὲ βήματα σταθερώτερον. Ἐν τούτοις, ἐὰν μοι ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην μου, ἤθελον εἶπει, ὅτι τὸ ν' ἀπομονοῦνται οἱ εὐπατρίδαι εἰς τὰς καίαις καὶ τὰ κτήματά των, δὲν εἶναι τοῦτο ὁ καταλληλότερος τρόπος δι' οὗ ἡ ἀριστοκρατία τῆς Γαλλίας δύναται νὰ ἐξασκῆσθαι καὶ πάλιν τὴν ἐπιρροήν, ἣν εἶχεν ἄλλοτε ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ ἔθνους· ἴσως ἤθελον τολμήσει, χαμηλοφώνως ὁμως, νὰ προσθέσω, ὅτι αἱ ἀριστοκρατικαὶ μας οἰκογένειαι ἐπὶ πολλοὺς ἤδη αἰῶνας νυμφεύονται μεταξὺ των, ὅθεν τὸ ἀριστοκρατικὸν αἷμα ἐφθάρη πλέον καὶ ἔχει ἀνάγκην ἀνανεώσεως. Διὰ νὰ ἐπανεύρῃ λοιπὸν τὴν δύναμιν καὶ τὴν θερμότητα τῆς νεότητος πρέπει ν' ἀναμιχθῇ μὲ τὸ αἷμα τοῦ λαοῦ· τέλος, κυρία βαρωνίς, ἤθελον προσπαθήσει ν' ἀποδείξω ὅτι ἐπειδὴ ὁ αἰὼν βαίνει πρὸς τὰ πρόσω, πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ συμβαδίσωμεν μετ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ μείνωμεν οἱ ἔσχατοι πάντων· ἡ σκέψις αὕτη εἶναι σκληρά, ἀλλ' ἐν τούτοις πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ θάρρος νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οἱ Γαλάται ὑπερίσχυσαν καὶ οἱ Φράγκοι δὲν δύνανται ἄλλως νὰ σωθῶσιν εἰμὴ συμμαχοῦντες μετὰ τῶν νικητῶν καὶ καταφεύγοντες εἰς τὰς τάξεις των.

Ἐνταῦθα ἡ κυρία Βωμπέρ, ἥτις ἀμέσως ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ λογυδρίου τούτου, ἐσφάφη πρὸς τὸν ῥήτορα, ἐστήριξε τὸν βραχίονα ἐπὶ τοῦ ἐρείσματος τῆς ἔδρας τῆς καὶ ἐφάνη ἀκούουσα μετὰ περιεργείας καὶ προσοχῆς.

— Θέλετε νὰ μάθητε, κυρία βαρωνίς, ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος, κύριος ἐπὶ τέλους τοῦ ἀκροατηρίου του, θέλετε νὰ μάθητε τί μοι ἔλεγε προχθὲς ὁ διάσημος Δετουρνέλ, ὅστις εἶναι ἐν τῶν μᾶλλον πεφωτισμένων πνευμάτων τῆς ἐποχῆς μας; «—Κύριε μαρκήσιε, μοι ἔλεγε, ζῶμεν ἐν ἐποχῇ δυσκόλῳ καὶ πρέπει νὰ υἰοθετήσωμεν τὸν λαόν, ἐὰν θέλωμεν νὰ μᾶς ἐγκολπωθῇ καὶ αὐτός· πρέπει νὰ καταβῶμεν μέχρις αὐτοῦ, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἐμποδίσωμεν αὐτὸν τοῦ νὰ ὑψωθῇ καὶ νὰ ὀρμήσῃ ἐναντίον ἡμῶν· διότι ἡ ἀριστοκρατία κατῆντησε σήμερον ὡς τὰ πολὺτα ἐκεῖνα μέταλλα, ἅτινα δὲν λαμβάνουσι σύστασιν ὡς μὴ μιγνυόμενα μετ' ἄλλων στερεωτέρων» — Ἡ σκέψις αὕτη ἔχει ἐν-

νοίαν βαθυτάτην καὶ κατ' ἀρχὰς ἐμβαθύνων εἰς αὐτὴν ἐξάλισθην, ἀλλ' ἔπειτα κατώρυσσα βαθμηδὸν ν' ἀνακαλύψω τὴν ὑποκρυπτομένην ἀλήθειαν; εἶναι πικρὰ ἡ ἀλήθεια, τὸ παραδέχομαι· ἀλλ' εἶναι προτιμότερον νὰ κατακτῆσωμεν τὸ μέλλον, ἔστω καὶ μὲ οἰανδήποτε θυσίαν, παρὰ νὰ ταφῶμεν διὰ παντός ὑπὸ τὰ σάβανα τῶν ἀνεπισφραγιστῶν παρελθόντων χρόνων. Διάβολε! ἀνεφώνησεν ἐγειρόμενος καὶ περιπατῶν μὲ μεγάλα βήματα, μᾶς παρουσιάζουσιν εἰς τὸν λαόν, ὡς γενεὰν ἀδιόρθωτον μιτουσαν ὅ,τι δὲν εἶναι ἰδικόν τῆς, ἐπαίρομένην διὰ τοὺς τίτλους τῆς, ὀπισθοδρομικὴν, ἀγέρωχον, ἐχθρὰν τῆς ἰσότητος. Ἄλλ' ἤγγικεν ἡ ὥρα νὰ ἐπιβάλλωμεν σιγὴν εἰς τὰς χαμερπεῖς ταύτας καὶ ἀνοήτους συκοφαντίας. Ἄς ἀναμιχθῶμεν λοιπὸν μὲ τὸν λαόν, ἄς ἀνοιξῶμεν αὐτῷ προθύμους τὰς θύρας μας καὶ ἄς ἐπιβάλωμεν σέβας εἰς τοὺς ἐχθροὺς μας δίδοντες αὐτοῖς τὴν εὐκαιρίαν νὰ μᾶς γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ σύγγεγυς!

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ὁ κύριος Λασεγιέρ, φοβηθεὶς διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τόλμην, ἐθεώρησε δειλῶς τὴν βαρωνίδα ὡς ἄνθρωπος, ὅστις ἀφοῦ ἦναψε τὴν θρυαλλίδα ὑπονόμου, δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ φύγῃ, ἀλλ' ἔντρομος ἐτοιμάζεται νὰ δεχθῇ τεμάχια βράχου κατὰ κεφαλῆς. Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! ἐπῆλθε τὸ ἐναντίον· διότι ἡ βαρωνίς δὲν ἐθεώρει τὸν παλαιὸν αὐτῆς φίλον τόσον ὀξύνουν, ὥστε νὰ ὑποπτέυσῃ, ὅτι ὑπέκρυπτεν ἄλλην τιὰ ἐννοίαν εἰς τοὺς λόγους του ἐκείνους. Ἐκτὸς τούτου ἦτο παρὰ πολὺ ἀπερρόφημένη ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀνησυχιῶν, ὥστε νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὑπῆρχον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸν κόσμον ἄλλα συμφέροντα ἐκτὸς τῶν ἰδικῶν τῆς. Χωρὶς λοιπὸν νὰ σκεφθῇ κἄν πῶθεν ὁ μαρκήσιος ἤρυστο τὰς νέας ἐκείνας καὶ τολμηρὰς ἰδέας, ἡ κυρία Βωμπέρ ἐν μόνον εἶδε καὶ ἐνόησεν, ὅτι δηλαδὴ ὁ μαρκήσιος ἦνοιγε μόνος του τὴν θύραν, δι' ἣς ὁ Ῥαούλ, χρεῖας τυχοῦσας, ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ ἡμέραν τινα.

— Μαρκήσιε, ἀνεφώνησε μετὰ προθυμίας, αἱ σκέψεις σας αὗται εἶναι ἐμβριθέσταται· καίτοι δὲ οὐδέποτε ἀμφέβαλλον περὶ τῆς πεφωτισμένης διανοίας σας, καίτοι ἐγνωρίζον πάντοτε, ὅτι ὑπὸ τὰς ἐπιχαρίτους εὐφυίας σας κρύπτετε πνεῦμα σοβαρώτατον, ὀφείλω ἐν τούτοις νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐξεπλάγην καὶ ἐχάρην ἐν ταυτῷ ἰδοῦσα ὑμᾶς ὑψούμενον πρὸς ἰδέας τοσοῦτον ὀρθὰς καὶ δικαίας. Σᾶς συγχαίρω λοιπὸν.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ὁ μαρκήσιος ἐκπλαγείς, διότι ἀντὶ λίθων ἔπεμπον αὐτῷ βόδα, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐθεώρησεν ἄνευ φόβου τὴν βαρωνίδα. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ὑπὲρ τὸ δέον ἐγωῖστος καὶ αὐτός, δὲν ἐζήτησε νὰ ἐνοήσῃ διατὶ ἡ βαρωνίς ἐπιτροπτεῖ τοσοῦτον προθύμως εἰς τοὺς λόγους του, ἀλλὰ παρεδόθη ἀμέσως εἰς τὴν χαρὰν του.

— Τοῦτο δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλους ἡμᾶς, ἐξηκολούθησεν ἐπαίρομενος καὶ θωπεύων τὸν πῶγόνά του, ἐπειδὴ ἐλάβομεν ἐκ φύσεως τρόπους

ἀβροῦς καὶ εὐγενεῖς, διὰ τοῦτο οἱ σχολαστικοὶ καὶ οἱ ἀνάγωγοι μᾶς φθονοῦσι καὶ δὲν παραδέχονται ὅτι εἴμεθα καὶ εὐφροεῖς. Ἄλλ' ἄρα καταδεχώμεθα νὰ ἔλθωμεν εἰς συνάφειαν μετ' αὐτῶν, ἀποδεικνύομεν, ὅτι δυνάμεθα νὰ διαπρέσωμεν εἰς ὅλα τὰ στάδια καὶ θὰ μᾶς ἴδωσι μετ' ὀλίγον δημηγοροῦντας καὶ ἀναπτύσσοντας τὰς ἰδέας μας μετ' ἰσχύαν εὐκολίαν μὲ ὅσπιν ἄλλοτε μετεχειρίζομεθα τὴν σπᾶθην καὶ τὰς λόγχας.

— Μαρκήσιε, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἥτις ἐπεθύμει νὰ διατηρήσῃ τὴν συνομιλίαν εἰς τὸ σημεῖον, ὅθεν εἶχεν ἀρχίσει, ἐπανέρχουμαι εἰς τὰς ἰδέας, ἃς πρὸ ὀλίγου ἐξεφράσατε καὶ συμφώνῳ καὶ ἐγὼ πληρέστατα, ὅτι ἐάν ἡ ἀριστοκρατία ἐξακολουθῇ ν' ἀπομονοῦται εἰς τὰς γαίαις της, ὡς κάλλιστα παρετηρήσατε, ἐάν δὲν ἀφήσῃ τὴν ὑπερφανείαν της καὶ δὲν ἀναμιχθῇ μὲ τὸν λαόν, βεβαίως θέλει ἐκλείψει· διότι τὸ οἰκοδόμημα αὐτῆς εἶναι ἐτοιμόροπον καὶ ἡ ἐλαχίστη πνοὴ δύναται νὰ τὸ καταροίψῃ, ἐάν δὲν ἔχωμεν τὴν ἐπιδειξιότητα νὰ μεταβάλωμεν τοὺς κλονίζοντας τὰ τεῖχη αὐτοῦ πολιορκητικοὺς κρούους εἰς κρηπιδώματα ὑποστηρίζοντα αὐτά. Μὲ ἄλλας λέξεις, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐπαναλάβω τὴν παρομοίωσίν σας· διὰ νὰ σωθῇ ἡ ἀριστοκρατία πρέπει νὰ ἐμφυλιασθῇ μὲ αἷμα τοῦ λαοῦ.

— Συμφωνοῦμεν πληρέστατα, ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Λασεγλιερ περιχαρῆς, διότι δὲν ἀπαντᾷ τὴν ἀντίστασιν, ἣν ἐφοβεῖτο· βαρωνίς, εἴθε Ὀυμασία· ἐννοεῖτε τὰ πάντα, οὐδὲν ἐκπλήττει, οὐδὲν ταράττει, οὐδὲν φοβίζει ἡμᾶς. Ἐχετε δξυδέρκειαν ἀετοῦ καὶ δύνασθε, ὡς αὐτός, ν' ἀτενίσθητε κατὰ πρόσωπον τὸν ἥλιον χωρίς νὰ θαμβωθῆτε ἐνδομύχως δέ, προσέθηκε τρίτων τὰς χεῖρας, «Τί καλά, μὲ ὄλην τὴν εὐρυάν της ἡ βαρωνίς μὲ ἀφῆκε νὰ τὴν δέσω ἐκεῖ ὅπου ἦθελον.

— Δὲν ἠξερῶ ποῖος οἶστρος κεντᾷ τὸν μαρκήσιον, ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὴν ἡ βαρωνίς, ἀλλὰ τὸν ἔχω καλά, διότι ἔρριψεν ὁ ἴδιος τὸ δίκτυον ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ τὸν περιπλέξω ἀργότερον. Μαρκήσιε, ἀνεφώνησε, πρὸ πολλοῦ ἔχω καὶ ἐγὼ τὰς αὐτὰς ἰδέας, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι ἀπέφυγον νὰ τὰς ἀνακοινώσω πρὸς ὑμᾶς φοβουμένη μὴ σᾶς δυσαρεστήσω.

— Πῶς λοιπόν! ὑπέλαβεν ὁ μαρκήσιος, εἶχετε τόσον κακὴν ἰδέαν περὶ τοῦ ἀρχαίου σας φίλου; Ὅχι μόνον εἶμαι πρόθυμος νὰ ὑποσῶ οἰανδήποτε θυσίαν, ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ὑποτεθῇ, χάριν τῆς μερίδος μας, ἀλλὰ λέγω πρὸς τούτους, ὅτι οὐδεμίαν ἔχω δυσκολίαν νὰ εἰσέλθω πρῶτος εἰς τὴν μόνην ὁδὸν σωτηρίας, τὴν ἀνοιγομένην ἐνώπιον ἡμῶν· διότι πάντοτε ἔδωκα πρῶτος τὸ παράδειγμα· ἐγὼ μετῆναστευσα πρῶτος, ἀλλὰ τότε ἦσαν ἄλλοι καιροί, ἄλλα ἦθη! Δὲν εἶμαι ὁ μαρκήσιος τοῦ Καρκαμπᾶ! Ἐγὼ συμβαδίζω μετὰ τοῦ αἰῶνος μου καὶ ὁμολογῶ ὅτι ὁ λαὸς κατέκτησεν ἐπαξίως τοὺς βαθμοὺς καὶ τοὺς τίτλους τῆς εὐγενείας του. Ἐχει καὶ αὐτὸς ἐπίσης τὰ δοκᾶτα

καὶ τὰς κομητείας του, ἔχει τὸ Eylau τὸ Βαγγράμ, τὴν Μοσκόβαν· αἱ περγαμηναὶ του ἔχουσιν ἀξίαν· ἀλλὰ, κυρία βαρωνίς, δικαιολογῶ πληρέστατα τοὺς δισταγμοὺς σας· διότι καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἂν καὶ πρὸ πολλοῦ ἐμόρφωσα τὰς πεποιθήσεις ταύτας, δὲν ἠθέλησα νὰ σᾶς ἀναφέρω τίποτε φοβούμενος μὴ προσκρούσω εἰς τὰς προλήψεις σας, μήπως ἔλθω εἰς διενέξεις μεθ' ὑμῶν, ἥτις εἴθε πιστῆ μου φίλη.

— Παράδοξον, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἥτις ἤρχισε ν' ἀνορθοῖ τὰ ὄτα, ποῦ λοιπὸν ζητεῖ νὰ καταλήξῃ ὁ μαρκήσιος; — Νὰ προσκρούσητε εἰς τὰς προλήψεις μου! ἀνεφώνησε. Ποῖα εἶμαι λοιπόν; Μήπως μὲ ἐκλαμβάνετε ὡς τὴν βαρωνίδα τοῦ Prétintailles; Μὲ εἶδετε ποτὲ ἀρνούμενην ν' ἀναγνωρίσω ὅ,τι καλόν, ὅ,τι εὐγενές, ὅ,τι γενναῖον, ὅ,τι μέγα ὑπάρχει ἐν τῷ λαῷ; Μήπως ἀγνοῶ ὅτι ὅλα τὰ αἰσθήματα, ὅλα τὰ ἦθη καὶ αἱ ἀρεταὶ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος κατέφυγον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ὄχλου;

— ὦ! ὦ! ὦ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ μαρκήσιος, εἰς τὸν ἤρχισεν ἡθὴ νὰ ἐρχεται ἡ σκέψις, κατὰ κρύπτεται ἐδῶ.

— Ὅσον τὸ νὰ ἔλθητε εἰς διενέξεις μετ' ἐμοῦ, πῶς ἦτο δυνατόν, μαρκήσιε, νὰ ὑποθέσητέ ποτε τοιοῦτόν τι; προσέθηκεν ἡ κυρία Βωμπέρ. Ἐχετε λοιπὸν τόσον κακὴν ἰδέαν περὶ τῆς καρδίας μου καὶ τοῦ νοός μου; Γνωρίζετε καλῶς, ἀξιέραστέ μου φίλε, ὅτι δὲν εἶμαι φίλαυτος. Ποσάκις ἐπόθησα νὰ σᾶς ἀπαλλάξω τῶν πρὸς ἡμᾶς ὑποχρεώσεων σας, σκεπτομένη ὅτι εἰς ἀνταλλαγὴν τοῦ πλοῦτου, ἂν ἤθελε φέρεῖ ἡ θυγάτηρ σας, ὁ υἱός μου δὲν εἶχε νὰ δώσῃ αὐτῇ εἰ μὴ μέγα ὄνομα, τὸ βαρύτερον τῶν φορτίων!

— Πῶς λοιπόν; εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ μαρκήσιος, μήπως ἡ πανοῦργος αὐτὴ βαρωνίς προβλέπουσα τὴν καταστροφὴν μου προσπαθεῖ ν' ἀποσύρῃ τὴν χεῖρα τοῦ Ῥαούλ; Τοῦτο εἶναι πάρα πολὺ. Κυρία βαρωνίς, ἀνεφώνησε· καὶ ἐγὼ ἐπόθησα τοῦτο πολλάκις, πολλάκις σκέπτομαι ὅτι κάμνω κάκιστα νὰ παρεμποδίζω τὰ συμφέροντα τοῦ κυρίου Βωμπέρ· πολλάκις ἐρωτῶ ἑαυτὸν μετὰ φόβου, μήπως ἡ θυγάτηρ μου εἶναι πρόσκομμα εἰς τὸ μέλλον τοῦ εὐγενοῦς ἐκείνου νεανίου;

— Πῶς λοιπόν; εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ βαρωνίς, ἥτις διέκρινε μακρόθεν τὸ σημεῖον πρὸς ὃ διευθύνετο ὁ μαρκήσιος, μήπως ὁ παμπόνηρος οὗτος μαρκήσιος ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ με ἀπατήσῃ; τοῦτο θὰ ἦναι παρὰ πολὺ ἄτιμον, μετὰ τὰς ἀπίστους ἐκδουλεύσεις, ἃς μοι ὀφείλει. Μαρκήσιε, ὑπέλαβε, μοι εἶναι λυπηρότατον νὰ κόψω δεσμοὺς τοσοῦτον στενοῦς, ἐν τούτοις, ἐάν τὸ συμφέρον ὑμῶν ἀπαιτῇ τοῦτο, θέλω θυσιασθῆ· χάριν ὑμῶν, τὸ γλυκύτατον ὄνειρον τῆς ζωῆς μου.

— Ἐτελείωσεν, ἐσκέφθη ὁ μαρκήσιος, μὲ ἔπαιξαν, ἀλλὰ δὲν με μέλει. Πῶς ἦτο ἔμως δυνατόν νὰ ὑποθέσω ὅτι ἠθελέ μοι φερθῇ τόσον δολίως, αὕτη,

ἦν ἐπὶ τριάκοντα ἤδη ἔτη θεωρῶ πιστὴν μου φίλην. Πιστεύσατε λοιπὸν εἰς τὸ ἕξῃς εἰς τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν γυναικῶν! Βαρωνίς, προσέθηκε μετὰ προσπεποιημένης ὑποταγῆς, ἢ θλιψίς μου θὰ ἦναι μεγίστη ἐὰν γείνη ἀνάγκη νὰ παραιτησῶμεν τὸ σχέδιον περὶ τῆς συνένωσης τῶν δύο τέκνων μας· μόνη ἢ σκέψις αὕτη εαγίζει τὴν καρδίαν μου. Ἐν τούτοις, χάριν ὑμῶν, ρύγενής μου φίλη, χάριν τοῦ προσφιλοῦς μοι υἱοῦ σας, οὐδεμία θυσία υπερβαίνει τὴν αὐταπάροησιν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν μου.

Ἡ κυρία Βωμπέρ, ἔβριζεν ἐν τῇ καρδίᾳ της μνηθμὸν πληγωθείσης λεαινης, ἔπειτα μετὰ στιγμῶν τινῶν ἀγρίαν σιγὴν, προσήλωσεν αἴφνης ἐπὶ τοῦ γηραιοῦ εὐπατρίδου ὄμμα σπιθηροβολοῦν.

— Μαρκήσις, εἶπε, θεωρήσατέ με κατὰ πρόσωπον.

Ὁ μαρκήσιος ὡς λαγρός, ὅστις ἐνῶ τρέχει ἐπὶ τῶν λειμῶνων ἀπαντᾷ αἴφνης ἀντικρὺ αὐτοῦ τὸν κνηγὸν σκοπεύοντα κατ' αὐτοῦ, ἀνεσκήρτησεν ἀκούσας τὴν φωνὴν ἐκείνην τῆς βαρωνίδος καὶ ἐθεώρησεν αὐτὴν ἔντρομος.

— Μαρκήσις, εἶσθε δόλιος ἄνθρωπος.

— Κυρία βαρωνίς!

— Εἶσθε προδότης!

— Διάβολε

— Εἶσθε ἀγνώμων!

Ὁ μαρκήσιος ἔμεινεν ὡς κεραυνόπληκτος μὴ τολμῶν οὔτε νὰ ὀμιλήσῃ οὔτε νὰ κινηθῇ, ἀλλ' ἢ βαρωνίς ἀφοῦ ἐπὶ τινὰς στιγμάς ἐθεώρησε μετ' εὐχαριστήσεως τὸν τρόπον καὶ τὴν ἀμηχανίαν του ἐξήκολούθησεν.

— Σὰς οἰκτεῖρω καὶ διὰ τοῦτο σὰς ἀπαλλάττω ἐξομολογήσεως ταπεινωτικῆς, ἦν δὲν δύνασθε νὰ μοι κάμψτε χωρὶς ν' ἀποθάνητε ἐξ ἀισχύνης πρὸ τῶν ποδῶν μου. Ἀπεφασίσατε νὰ νυμφεύσητε τὴν θυγατέρα σας μετ' ἄνδρα Βερνάρδον.

— Κυρία

— Ἀπεφασίσατε νὰ νυμφεύσητε τὴν θυγατέρα σας μετ' ἄνδρα Βερνάρδον, ἐπ' ἀνέλαθεν ἐπιτακτικῶς ἡ κυρία Βωμπέρ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἀπὸ τῆς πρώτης λέξεως, ἥτις σὰς διέφυγεν, ἐπροδόθητε· ἀλλ' εἶναι ἤδη εἰς μὴν ἀπότου σὰς ἐνόησα καὶ σὰς παρακολουθῶ εἰς τὰς μυρίας περιστροφάς σας. Πῶς ὅμως ἀπεφασίσατε νὰ παιζήτε μετ' ἐμέ, ἥτις εἶμαι ἰσχυροτέρα σας; Δὲν ἐνόησατε ὅτι ἡ πάλη εἶναι ἄνισος καὶ ὅτι θὰ χάσητε ἀναμφιβόλως; Λοιπὸν, κύριε μαρκήσις, ἐνῶ ὁ νοῦς μου, ὅστις ἀποστρέφεται τὰς πανουργίας, κατηναλίσκετο χάριν ὑμῶν καὶ μόνον, εἰς παντοίους συνδυασμούς, ἐνῶ ἐθυσίζον ὑπὲρ τῶν συμφερόντων σας, τὰς κλίσεις μου, τὰς ἀρχάς μου καὶ αὐτὴν τὴν ἀκραιότητα τοῦ χαρακτῆρός μου, σεῖς, περιφρονῶν τὸν λόγον, ὃν ἀμοιβαίως ἐδώκαμεν, ἐτεκταίνετε ἐναντίον μου προδοσίαν καταχθόνιον· κατεγίνεσθε νὰ παραδώσητε εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ τὴν μνηστὴν τοῦ υἱοῦ μου καὶ τὴν θέσιν, ἣν ἐφρούρου· παρεσκευά-

ζήσθε νὰ καταφέρητε κτύπημα ἐπὶ τοῦ προμάχου τοῦ ὑπερασπιζομένου ὑμᾶς!

— Σπεύδετε πολὺ, κυρία βαρωνίς, ὑπέλαθε συγκεχυμένος ὁ μαρκήσιος· οὐδὲν ἀπεφασίσα εἰσέτι, ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἔλαθον, ὅτι ὁ ἀγαθὸς κύριος Σταμπλὴ δὲν ὄφειλε νὰ μοι δώσῃ τίποτε, ἀλλ' ὅτι μοι ἐχάρισε τὰ πάντα δρομώμενος ἐκ γενναιοδωρίας, ὁμολογῶ ὅτι αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν καταβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ἐπειδὴ νυχθημερὸν βασανίζω τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου ἵνα εὑρῶ τίνι τρόπῳ ἢ θυγάτηρ μου καὶ ἐγὼ θέλομεν ἐκπληρώσει τὰ πρὸς τὴν μνήμην αὐτοῦ καθήκοντα, εἶναι πιθανὸν ὅτι μοι ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα. . . .

— Σεῖς, κύριε μαρκήσις, σεῖς νὰ καταβληθῆτε ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς εὐγνωμοσύνης! ἀνεφώνησε θορυβωδῶς ἡ κυρία Βωμπέρ, διακόπτουσα αὐτόν. Μὴ λέγετε εἰς ἐμὲ τοιαῦτα πράγματα, ἐκτὸς ἐὰν θέλητε ν' ἀστευθῆτε· διότι σὰς γνωρίζω κάλλιστα, εἶσθε ἀχάριστος καὶ σὰς μέλει τόσον ὀλίγον διὰ τὴν μνήμην τοῦ Σταμπλῆ, ὅσον σὰς ἐμελε καὶ διὰ τὴν υγίειαν του, ὅτε ἔζη. Ἐκτὸς τούτου, οὐδὲν ὀφείλετε αὐτῷ· εἰς ἐμὲ μόνην ὀφείλετε τὰ πάντα· διότι ἄνευ ἐμοῦ ὁ πρῶτον ἐνοικιαστής σας ἤθελεν ἀποθάνει χωρὶς κἄν νὰ φροντίσῃ ἐὰν ὑπῆρχε. Ἄνευ ἐμοῦ, ἤθελετε τρέμει νῦν ἐκ τοῦ φύχους, σεῖς καὶ ἡ θυγάτηρ σας, εἰς τὴν γωνίαν τοῦ πενιχροῦ σας δωματίου ἐν Γερμανίᾳ. Ἄνευ ἐμοῦ, οὐδέποτε ἤθελετε θέσει τὸν πόδα εἰς τὸ μέγαρον τῶν προγόνων σας. Ὅλα ταῦτα τὰ γνωρίζετε κάλλιστα, ἀλλὰ προσποιεῖσθε ὅτι τὰ ἀγνοεῖτε, διότι, σὰς τὸ λέγω καὶ πάλιν, εἶσθε ἀχάριστος. Ἀκούσατε, μαρκήσις· ἀς ὀμιλήσωμεν καθαρώς· δὲν εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη, ἀλλ' εἶναι ὁ ἐγωῖσμός ὁ ὑποκινῶν ὑμᾶς. Ἡ ἰδέα ὅτι πρέπει νὰ νυμφεύσητε τὴν θυγατέρα σας μετὰ τοῦ Βερνάρδου, σὰς ταραττει, σὰς καταθλίβει, σὰς βασανίζει. Ὁχρηιάσατε, κατεβλήθητε, ἐχάσατε τὴν ἡσυχίαν σας. Μισεῖτε τὸν λαόν, ἀποστρέψετε τὸν Βερνάρδον καὶ οὔτε ἐνόησατε, οὔτε θὰ ἐννοήσητε ποτὲ τὴν κοινωνικὴν κίνησιν τὴν πρὸ τούτου ἤδη καιροῦ γινόμενὴν περὶ τῆς ἡμῶν· διότι εἶσθε ὁ πλέον ἀγέρωχος, ὁ πλέον στενοκέφαλος, ὁ πλέον ἀδιόρθωτος, ὁ πλέον ὀπισθοδρομικός, ὁ πλέον ματαιόφρων ἐξ ὅλων τῶν μαρκησίων, οἵτινες ἐχρησίμωσαν ὡς θέμα κωμωδίας ἢ vaudeville. Εἶσθε μαρκήσιος τοῦ Καραμπᾶ, ἀλλ' ἔχετε περισσώτερον ἐγωῖσμὸν παρά ὑπερηφάνειαν.

— Πολὺ καλὰ! εἶπατε, ὅτι θέλετε, ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος λαμβάνων ἐπὶ τέλος τὴν ἀπόφασίν του. Ἐβαρύνθη πλεόν νὰ παιζῶ τὸ πρόσωπον, ὅπερ μοι ἐπεβάλετε νὰ παραδεχθῶ. Θέλω νὰ τελειώσω τὴν κωμωδίαν ταύτην, διότι αἰσχύνομαι βλέπων ἐμαυτὸν ἐνεχόμενον εἰς τόσον ποταπὰς καὶ χαμερπεῖς μηχανογραφίας. Ναι, θέλω νὰ τελειώσω τὸ ἔργον, ἡ θυγάτηρ μου θὰ νυμφευθῇ τὸν Βερνάρδον.

— Προσέξατε, μαρκήσις, προσέξατε! . . .

— Είπετε ὅ,τι θέλετε, ὀργισθῆτε, χλευάσατέ με, κατηγορήσατέ με ἐπὶ προδοσίᾳ καὶ ἀγνωμοσύνῃ, ἔχετε τὸ δικαίωμα· διότι σεῖς, κυρία, ἐφάνητε τόσον ἀφιλοκερδής, τόσον εἰλικρινής, τόσον τιμιά εἰς ὅλην ταύτην τὴν ὑπόθεσιν! Ὑπῆρξατε περιποιητικῆ, εὐγενής, πρὸς τὸν γέροντα Σταμπλή! Πειθεθάλατε τὸ γῆρας του διὰ τοσούτων φροντίδων καὶ στοργῆς, ὥστε ὅ,τι καὶ ἂν εἶπτε νῦν ἔχετε δίκαιον! Ἄλλ' εὐσυνειδήτως, ἦτο χρέος σας νὰ φερθῆτε οὕτω· διότι σεῖς κατωθρώσατε αὐτὸν ν' ἀπογυμνωθῆ τῆς περιουσίας του.

— Ἀσπλαγγχε, τὸ ἔλαμον χάριν ὑμῶν!

— ὦ, ναί, χάριν ἐμοῦ! εἶπεν ὁ μαρκήσιος κινῶν τὴν κεφαλὴν· μὴ λέγετε εἰς ἐμὲ τοιαῦτα πράγματα ἐκτὸς ἐὰν θέλητε ν' ἀστευεῖσθῆτε.

— Σὰς ἀρμόζει πολὺ νὰ μ' αἰτιάσθε ἐπὶ ἀγνωμοσύνῃ, ὑμεῖς ὁ ποτίσας τόσας πικρίας τὸν γέροντα τὸν εὐεργετήσαντα ὑμᾶς.

— Ἐγὼ ἠγνόουν τὰ πάντα· ἀλλὰ σεῖς, ἦτις ἐγνωρίζετε καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, σεῖς ὑπῆρξατε ἀσπλαγγχος πρὸς αὐτόν.

— Δὲν ἐξεδιώξα ἐγὼ τὸν εὐεργετήν σας ἐκ τῆς τραπέζης του καὶ ἐκ τῆς ἐστίας του· σεῖς, ἐξεδιώξατε αὐτόν.

— Σεῖς, ἀνερώνησεν ὁ μαρκήσιος, προσεπαυθήσατε διὰ μυριῶν κολακειῶν νὰ κερδήτητε τὴν ἐμπιστοσύνην γέροντος ἀνυπερασπίστου καὶ ἔπειτα ἀπωθήσατε αὐτόν διὰ τοῦ ποθῶς καὶ ἐγκατελείψατε αὐτόν ν' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς θλίψεως.

— Σεῖς, σὰς λέγω, ἐξεδιώξατε αὐτόν.

— Σεῖς, ἐφέρατε αὐτόν εἰς τὸν τάφον.

— Μαρκήσις! κηρύττω πόλεμον ἐναντίον σας.

— Πολὺ καλὰ! πόλεμος λοιπόν, τοῦλάχιστον δὲν θ' ἀποθάνω χωρὶς νὰ πολεμήσω μίαν φοράν!

— Σκέφθητε, μαρκήσις, πόλεμος ἀδιάλλακτος, πόλεμος διηνεκής, πόλεμος ἄγριος!

— Πόλεμος μέχρι θανάτου! κυρία βραωνίς, εἶπεν ὁ μαρκήσιος ἀσπαζόμενος τὴν χειρὰ της.

— Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ κυρία Βωμπὲρ ἀπεσύρθη παρωργισμένη καὶ ἀπειλητικῆ, ἐνῶ ὁ μαρκήσιος μείνας μόνος ἐν τῇ αἰθούσῃ του ἐσκίρτα ὑπὸ χαράς.

Ἐν τούτοις ἡ βραωνίς ἐπιστρέψασα εἰς τὸν πύργον της περιεπάτει ἐπὶ πολὺ με βήματα μεγάλα ἐντὸς τοῦ δωματίου της ἄπελπις καὶ κτυπῶσα τὸ μέτωπόν της μετὰ μανίας· ἀλλ' αἰφνης ἤνοιξε βιαίως τὸ παράθυρον καὶ ὡς γαλῆ ἐνεδρεύουσα μῦν, προσήλωσε τὰ βλέμματά της ἐπὶ τοῦ μεγάρου Λασεγλιέρ, ἐφ' οὗ προσπίπτουσα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ λάμψις τῆς σελήνης, ἀντανεκλάτο ὑφ' ὅλων τῶν παραθύρων του. Μῶλον δὲ τὸ ψυχρὸς τῆς νυκτὸς ἔμεινεν ἐκεῖ ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν, θεωροῦσα αὐτὸ ἐν σιωπηλῇ ἐκστάσει. Τέλος ὅμως τὸ μέτωπόν της ἠκτινοδόλησεν, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἔλαμψαν καὶ ὡς Αἴας ὁ ἀπειλῶν τοὺς θεοὺς ἐξέτεινε πρὸς τὸ μέγαρον τὴν χειρὰ της καὶ ἀνεφώ-

νησε «Θὰ γείνης ἰδικόν μου». Μετὰ δὲ τοῦτο ἔγραψε πρὸς τὸν Ῥαοὺλ ταύτην μόνην τὴν λέξιν· Ἐλλὲ καὶ ἔπειτα κατακλιθεῖσα ἀπεκοιμήθη, ἐνῶ ἐπὶ τῶν χειλέων της ἐπλανᾶτο τὸ εἰρωνικὸν ἐκεῖνο μειδίαμα, ὅπερ ἔχει βεβαίως ὁ δαίμων τοῦ κακοῦ, ὅταν ἀποφασίξῃ τὴν ἀπώλειαν δύο ψυχῶν.

*Ἐπιτ. συνέχισιν.

ΑΡΣΙΝΩ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

ΤΑ ὄΓΑ ΤΟΥ ἈΝΘΡΩΠΟΥ

Ὅργανα ἐλλειμματικά, πεπηρωμένα, ἢ ἀτελῶς ἀνεπτυγμένα (rudimentaires) ὀνομάζονται ἐκεῖνα τὰ μέρη τοῦ ζωϊκοῦ ἢ φυτικοῦ σώματος, ἅτινα φαίνονται ὡς περιττὰ, μὴ ἔχοντα οὐδεμίαν φυσιολογικὴν λειτουργίαν καὶ σημασίαν. Τοιαῦτα ὄργανα π. χ. εἰσὶν οἱ μαστοὶ εἰς τὰ ἄρβρα τῶν μαστοφόρων, αἱ πτέρυγες τῆς στρουθοκαμήλου, οἱ κοπτῆρες εἰς τὰ ἔμβρυα τῶν μηρυκαστικῶν, ἅτινα, ὡς γνωστὸν στεροῦνται τῶν ἄνω κοπτῆρων, οἱ σῆμονες πολλῶν ἀνθέων, εἴτε οἱ ὑπεροί, οἵτινες παρίστανται ὡς φύματά τινα ἢ τριχωταὶ ἐπάρσεις ἐπὶ τῶν θέσεων, ἐφ' ὧν ἔδει τὰ ὄργανα ταῦτα νὰ ὦσι τέλεια, οἱ ὀδόντες τῶν ἐμβρύων τῶν φαλινῶν, αἵτινες ἀνεπτυγμένοι δὲν φέρουσιν ὀδόντας, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀσπάλακος κ.τ.λ.

Τὰ ἐλλειμματικά ταῦτα ὄργανα ὦν τὸ πλῆθος εἶνε μέγα παρὰ τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζώοις, ὑποδεικνύουσιν ὅτι εὐρίσκοντό ποτε πρότερον ἐν πολλῷ τελειότερα καταστάσει παρὰ τῶ φέροντι ταῦτα ζῶω ἢ φυτῷ, καὶ ὅτι, μεταβληθέντων τῶν περιστάσεων τοῦ βίου καὶ τῆς διαίτης τοῦ ὄντος, ἐπληρώθησαν τῆς ἀχρηστίας ἕνεκα ἢ ἄλλων λόγων, καὶ ὅτι, μεταδιδόμενα οὕτω διὰ τῆς κληρονομικότητος ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν παρηλλαγμένα, φθίνουσιν ἀδιακόπως κατὰ τὸ διάστημα τῶν αἰώνων, ἐκλείποντα ἐπὶ τέλους ὀλοσχερῶς. Τούτου ἕνεκα ἡ σημασία αὐτῶν ἐν τῇ ἰσορίᾳ τῆς ἀναπτύξεως εἶνε μεγίστη.

Τὰ πεπηρωμένα ὄργανα ὑπόκεινται εἰς διαφορὰς παραλλαγὰς, ἀνακτῶντα ἐνίοτε ὡς ἐκ τῆς χρήσεως ἢ τῆς ἀσκήσεως τὴν φυσιολογικὴν αὐτῶν λειτουργίαν. Παράδειγμα δὲ γνωστὸν ἔστω τὸ γεγονός, καθ' ὃ καὶ ἄνδρες ἐθήλασαν βρέφη διὰ τοῦ γάλακτος τῶν πεπηρωμένων αὐτῶν μαστῶν.

Τοιαῦτα ὄργανα πεπηρωμένα, ποικίλλοντα κατὰ τὴν ἀτελίαν αὐτῶν ἀνάπτυξιν παρὰ τούτω ἢ ἐκεῖνω τῶν ἀνθρώπων εἰσὶ καὶ οἱ μῦς τοῦ ὠτός τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τινες τοῦ δέρματος αὐτοῦ.

Τὰ δύο ταῦτα ὄργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐγένοντο πολλάκις ἀφορμὴ συγκρίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος πρὸς τὸ ζωϊκόν. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι δὲ φυσιοδίφαι, καὶ πολλοὶ τῶν νεωτέρων, ὡς χαρακτῆρα διακριτικὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν ζῶων, πρὸς τῇ ὀρθίᾳ αὐτοῦ στάσει, ἐθεώρησαν τὴν σχετικὴν ἀκίνησιν τῶν ὠτων αὐτοῦ. «Μόνον ὁ ἄνθρωπος» λέγει ὁ Πλίνιος «ἔχει τὰ ὠτα ἀκίνητα». Ὁμοίως ἐξεφράσθη καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν